

Silja Soon
Juhataja
Järelevalve osakond
Tööinspektsioon
e-post: ti@ti.ee

Teie 14.02.2023 nr 3-7/4895-20

Meie (digitaallkirja kuupäev)
nr 2-35/2023/965

Vastuskiri

Austatud Silja Soon

Saatsite Riigimetsa Majandamise Keskusele (edaspidi RMK) järelepärimise raietöölise olmetingimuste osas.

Tulenevalt 2016. aastal läbi viidud kutsehaigestumise uurimisest ja selle järeldustest palute täpsustada, millised on raietöölise töö- ja olmetingimused praegu, 2023. aastal ja kas välitöödel on töötajatele tagatud riiete kuivatusruum ning soojak.

Viitate töötervishoiu ja tööohutuse seaduse (TTOS) § 11 lõikele 3 ja Tartu Ringkonnakohtu 04.04.2018 otsusele nr 2-14-59814.

Eelnimetatud kohtuasi algatati kutsehaigusega põhjustatud kahju hüvitamiseks RMK endise töötaja 27.10.2014 esitatud hagiavalduse alusel. Hageja töötas RMK-s raietöölisena 1. novembrist 2006 kuni 30. aprillini 2014. Tartu Maakohus rahuldas 22.08.2017 otsusega hagi ja mõistis välja kutsehaigusega põhjustatud kahju hüvitise, sest leidis, et tööandja oli jätnud täitmata mitmed seadusest tulenevad kohustused, eelkõige perioodiliste tervisekontrollide läbiviimise, saagide vibratsioonitaseme mõõtmise, töötaja teadvustamise töökohal esinevatest riskidest ja töötaja juhendamise ning koolituse kohustused. Samuti märkis kohus ka, et „auto võis puhkeruumi ja soojakut ainult mõneti asendada“. Tartu Ringkonnakohtu 04.04.2018 otsusega tühistati osaliselt väljamõistetud hüvis ja varalise kahju suurus ning muudeti menetluskulude jaotust ja suurust. Ringkonnakohus tuvastas, et terviseprobleemide tööandjale avaldamata jätmisega ning 2007. aastal töötervishoiuteenust osutava arsti eest nende varjamisega suurendas hageja oma terviseprobleeme vähemalt raske hooletusega.

Juba nimetatud kohtumenetluse ajal RMK muutis oluliselt raietöölise tööohutuse ja töötervishoiu alast töökorraldust.

Selgitame alljärgnevalt, kuidas RMK raietöölise töö on korraldatud ja missugused abinõusid rakendatakse, et raietöölise töö oleks ohutu ja ei rikuks nende tervist.

- RMK majandatavas riigimetsas tehti 2022. aastal kokku 37 940 hektaril võsasaetöid raietööliste poolt, millest suurem osa, ehk 21 536 ha on metsauuenduse hooldamist ja 16 494 ha valgustusraiet, kokku 25 231 erineval tööobjektil.
- Võsasaetööde objektide pindala keskmiselt on 1,16 ha.
- Keskmiselt teostab üks raietööline päevas 1-1,5 ha metsauuenduse hooldamist (sõltuvalt tööobjekti raskusest ja töövõttest ja 0,5 ha valgustusraiet.
- 1216 hektaril on metsauuenduse hooldamine lõpetatud samal päeval, kui on alustatud, keskmise tööobjekti pindalaga 1,12 ha.
- Juhul, kui raietöölised töötavad tööobjektidel brigaadina (rohkem kui 1 raietööline), teostatakse päevas töid mitmel erineval objektil ja kiiremini.
- Tööobjektide osakaal, kus RMK raietöölised on töötanud brigaadidena, on ca 35%
- Võsasaetööde teostamise osakaal kalendrikuude lõikes kogu aasta mahust varieerub 3-15% vahel, töid teostatakse aasta läbi.
- RMK raietöölistele (kokku 107) on tööandja poolt osaliselt võimaldatud tööülesannete täitmiseks maasturid, kokku 23 tk. Ülejäänud raietöölised kasutavad isiklikku sõiduauto, mille kasutamise tööandja hüvitab. Isiklik sõiduvahend on paljudel juhtudel sõiduauto.
- Võsasaetööde tööobjektide keskmine kaugus RMK lähimast metsateest on keskmiselt 383 m. Metsasihtidel ei pruugi olla tagatud liikumine isegi maasturiga, sest neid teid ei hooldata regulaarselt sellel eesmärgil ega tehta lumetõrjet. Haagisega oleks veelgi rohkem raskendatud ligipääs, sest üldjuhul võib puududa vastav maastikuvõimekus, ümberpööramisvõimalus ja läbivus liikumisel mööda metsasihti. Auto tagab raietöölisele kiirema ja parema võimaluse vajadusel seda kasutada puhkepausil, sest asub tööobjektile lähemal.
- RMK on koostöös Husqvarnaga viinud läbi projekti, paigaldanud osadele võsasaagidele sensorid, millega saab mõõta sae töörežiime ja tööaega. Saadud andmete alusel on keskmine võsasaie töötundide arv 4 tundi tööpäevas, tulemus põhineb kokku 7 erineva raietöölise 1 kalendriaasta andmetel.
- Soojaku transportimiseks on vajalik täiendava kategooriaga juhiluba ning on vaja võimekamaid transpordivahendeid, et tagada vahetu ligipääs tööobjektidele, kuhu ei pääse isegi maasturiga.
- Soojak peaks olema küttega (talvel) või jahe (suvel) ja neid peaks mitu korda tööpäevas transportima tööobjektide vahel ning tagama püsivalt spetsiaalse töötaja olemasolu soojakus (ka järelevalve eesmärgil).
- Raietöölistel on vaba töögraafik ja neid tasustatakse tükitöö hinna alusel, mitte töötundide alusel. Madalate ja kõrgete temperatuuride, tormituule, tuleohu jm taoliste nähtuste korral on keelatud tööülesandeid täita ja nende asjaolude kestmise aja jooksul makstakse töötajale RMK poolt keskmist töötasu.
- RMK viis 2019-2020 raietöölisele läbi füsioteraapia koolituse. Eesmärk oli selgitada ja tutvustada luu- ja lihaskonnaga seotud probleeme raietöölistel, nende ennetamis- ja ravivõimalusi. Füsioteraapiakoolitus oli orienteeritud metsas füüsilist tööd tegevatele raietöölisele ja andis ülevaate nende tööga seotud füsioloogilistest riskidest ning õpetas, kuidas neid riske võimalikult efektiivselt vältida ning tekkinud probleeme lahendada.
- Lisaks on läbi viidud esmaabi koolitused, keskkonnanõuete koolitused, kõik raietöölised omavad nüüd Raietööline III kutsetunnistust (mille osaks on ka töövõtted ja ergonoomika), samuti töökeskkonnakoolitus.
- RMK on soetanud 2020-2022 kokku 88 uut võsasaagi, mis tagab madalamad vibratsioonitasemed, väiksemad heitgaasid ja enamasti on käepideme soojendusega.
- RMK on 2020-2022 vahetanud välja/soetanud 723 ühikut raietöölisele mõeldud isikukaitse- või töövahendeid ja tööriietuse esemeid.
- Lisaks on RMK suurendanud alates 2023 aastast spordikulude hüvitist, mis on 400 eurot aastas.

Kuni 01.09.2019, st nii Tööinspektsiooni poolt 2016 läbi viidud kutsehaigestumise uurimise kui ka eelmärgitud kohtumenetluse alal kehtis TTOS § 11 lg 3 redaktsioon, mille kohaselt oli tööriietust kandvatele töötajatele vaja ette näha riietusruumid ning töötajatele, kes töötavad välitöödel, ka soojak ja riie kuivatusruum.

RMK tegi 2017. aastal ettepaneku nimetatud nõue üle vaadata, sest Tööinspektsiooni 2016. aasta ettekirjutusega piirati RMK vabadust korraldada metsamajanduslikke töid otstarbekalt, võimaldades välitöödel töötavatele töötajatele mõistlikke töövahendeid ja –tingimusi. Ettekirjutuse nõue oli RMK-le liigselt koormav ja ei olnud tehniliselt teostatav.

2016. aastal toimunud kutsehaiguse uurimise ja ka kohtumenetluse ajal kehtinud TTOS § 11 lg 3 redaktsioon muutus alates 01.09.2019. Käesoleval ajal on töandja kohustatud tagama tööriietust kandvatele töötajatele riietusruumi, välitöödel töötavatele töötajatele riidekuivatusruumi ja soojaku või muu samaväärse koha.

TTPS muutmise seaduse eelnõu seletuskirjas on märgitud, et „soojaku tagamise vajaduse määrab töandja kindlaks tööga seotud ohutegurite hindamise alusel, võttes arvesse väliskeskkonna kliimatingimusi, tööülesannete täitmise kestust ja iseloomu. Eelnõuga antakse töandjale võimalus asendada soojak muu samaväärse kohaga, kui soojaku tagamine ei ole võimalik.“

Kõik RMK raietöölised kasutavad objektile sõitmiseks kas ametiautot või saavad nad isikliku auto kasutamise eest hüvitist. Ringkonnakohus leidis küll, et „sõiduauto ei saa igakülgselt asendada riietus- ja puhkeruumi olemasolu, kuna ei ole küllaldase suuruse ja mugavusega“, kuid mõneti on see siiski lahendus, mille puudusi asendavad muud, raietöölise eelpoolkirjeldatud töö- ja olmetingimused.

Kordame veelkord, et RMK-s töötab ligikaudselt 100 raietöölise, erinevaid töösse võetud tööobjekte üle Eesti võib korraga olla sadu. 06.03.2023 seisuga on esitatud valgustusraie teostamiseks tellimusi nii RMK raietöölisele kui töövõtjatele kokku 1379 erineval objektil, mille tööde lõpetamise tähtajaks on märtsi lõpp. Neile kõigile oleks soojakute metsaviimine seotud väga suurte kuludega ja tihti ka logistiliselt teostatamatu. Seetõttu ei ole RMK soetanud soojakuid, vaid on rakendanud muid eelkirjeldatud meetmeid, mis koostöömehena vähendavad oluliselt tööga seotud tervisekahjustuse sh kutsehaiguse riski.

Palume arvestada meie eeltoodud põhjendustega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Toomas Väärt
Metsakasvatustalituse juhataja

Mare Hiiesalu
mare.hiiesalu@rmk.ee